

RADIO#MATURA

Uputa

Pročitajte polazni tekst. Sažetak oblikujte kao zaokruženu cjelinu s uvodom, razradom i zaključkom. Pazite da Vaš sažetak bude pravopisno, gramatički i leksički točan. U sažetak morate uvrstiti sve smjernice. Sažetak mora imati 200 – 250 riječi.

Nikola Vojnović, Spori turizam – odgovor na neumjerenost suvremenog turizma

Spori turizam, relativno nov koncept održivog turizma, razvija se kao odgovor na izazove masovnog turizma koji intenzivira negativne učinke na okoliš, lokalne zajednice i gospodarstvo. Preopterećenost receptivnih regija uzrokovana masovnim turističkim posjetom u posljednjih trideset godina tražila je odgovore kroz različite razvojne okvire, koncepcije, modele i prakse održivog, zelenog, odgovornog i ekoturizma (ekološkog turizma).

Spori turizam relativno je nova vrsta turističkih kretanja. Sintetizirajući najvažnija promišljanja i poruke tih radova, spori turizam može se definirati kao oblik održivoga i ekološki osviještenoga turizma i turističkoga ponašanja koji podrazumijeva sporiju vrstu putovanja do odredišta/destinacije i unutar destinacije, uključujući dulji boravak sa svrhom dubljega i širega promatranja i proučavanja, kao i intenzivniji doživljaj lokalnih prirodnih i kulturnih atrakcija. Ono što spori turizam može razlikovati od prekomjernog razvoja masovnog turizma jest inzistiranje na kvaliteti putovanja u odnosu na intenzivan i ubrzan boravak u destinaciji. Nadalje, spori turizam primarno ističe ekološku i sociokulturnu osviještenost te jaču povezanost s lokalnom zajednicom i njezinom baštinom uključujući sporiji ritam boravka u destinaciji.

U literaturi se pojam spori turizam prvi put javlja u istraživanju o obnovi alpskih destinacija provedenom još 2004. godine. No, pojavni oblici sporog putovanja i turizma mogu se naći još u srednjovjekovnim hodočasničkim putovanjima. Međutim, u ovim putovanjima sporost je određena niskim stupnjem razvoja prometnica i prometnih sredstava, a ne željom tadašnjih putnika za drugačijim načinima kretanja. Suvremeni spori turizam proistekao je iz pokreta *Slow food* „Spora hrana“ koji je nastao 1989. godine u Italiji, a čijem je osnivanju kao inspiracija prethodio nacionalni revolt povodom otvaranja *fast food* restorana nedaleko od Španjolskih stuba u Rimu. Postoji nekoliko dimenzija ili odrednica sporog turizma koje su međusobno isprepletene i komplementarne. Ponajprije, osnovno obilježje i prepoznatljivost jest sporo kretanje i tempo te neužurban ritam istraživanja pojedine turističke regije/destinacije. Druga dimenzija povezana je s elementima same lokacije i aktivnostima koji bi trebali obuhvatiti produbljene odnose i međusobne veze s lokalnom zajednicom. Istaknuta je važnost odabira primjerenog prometnog sredstva pri čemu se favoriziraju vozila s niskom emisijom ugljika. Nadalje, osobne i intimne dimenzije turizma koje uključuju samorefleksiju, blagostanje, druželjubivost i slična obilježja, prema nekim znanstvenicima, glavni su motivi putovanja u sporom turizmu. Konačno, pitanje ekološke svijesti i održivosti povezuje sve spomenute dimenzije te se po tome može poistovjetiti s održivim turizmom.

Sporost kao bitna odrednica sporog turizma obuhvaća ponajprije načine kretanja i to prilikom putovanja do odredišta i iz njega te kretanje u samom odredištu. S obzirom na to da se u sporom turizmu podrazumijevaju vozila čiji je štetni utjecaj na okoliš minimalan, željeznica predstavlja najbolji izbor za dolazak na odredište. Dodatnu vrijednost putničkih vlakova imaju oni koji su posebno prilagođeni rekreativnim biciklistima. Kao najpogodniji način kretanja u destinaciji sporoga turizma smatraju se pješaćenje i vožnja biciklom za što su, osim već postojećih pločnika i biciklističkih prometnica u naseljima, izuzetno važne posebno dizajnirane pješačke i biciklističke staze koje povezuju pojedine punktove s turističkim atrakcijama, ugostiteljskim objektima te smještajnim kapacitetima. Izuzetnu vrijednost predstavljaju staze kao linearne turističke atrakcije osmišljene i promovirane u područjima sa zaštićenom prirodnom i kulturnom baštinom.

Može li spori turizam, kao specifičan oblik održivog kretanja i boravka u destinaciji, dati odgovore na prekomjerni masovni turizam? Unutar kontinenata i pojedinih država, prije svega u Europi, Japanu ili Novom Zelandu gdje dominiraju male udaljenosti s dobro razvijenom željezničkom mrežom i mrežom pješačkih i biciklističkih staza u receptivnim turističkim regijama, spori se turizam može nametnuti kao jedna od alternativa masovnom turizmu. No, ostaje upitno koliko se spori turizam može aplicirati u drugim razvijenim dijelovima svijeta, poput SAD-a, gdje unatoč visokoj tehnološkoj razini društva i gospodarstva zbog niza objektivnih ograničenja, nema stvarnih uvjeta za jači razvoj ovog oblika turizma. Treba istaknuti i elitistički prizvuk sporog turizma kao i

činjenicu da se za spori turizam u prekomorskim destinacijama (Latinska Amerika ili Afrika) mora koristiti brzi, ali upitno ekološki održiv, zračni prijevoz. No, unatoč navedenim dvojabama i ograničenjima, spori turizam može u izvjesnoj mjeri nadomjestiti neodrživu masovnost i neumjerenost suvremenog turizma.

Smjernice za pisanje sažetka

Sažmite polazni tekst svojim riječima tako da:

- navedete opće podatke o polaznome tekstu
- odredite namjenu i temu teksta
- navedete osnovne misli teksta i pojedinosti koje ih podupiru
- odredite autorov stav o temi.

I to je to!! Radio#matura